

at acquiescere ved det Forslag i saa Henseende, der fremkom i det andet Thing. Det skal jeg imidlertid lade ligge. — Jeg finder ingen Anledning til at dvæle ved de enkelte Bestemmelser i Lovforslaget, thi jeg kjender og veed jo Situationen i Forveien; det er en Gang, givet, hvorledes dette Lovforslag vil blive opfattet her i Thinget; men jeg beklager i høj Grad, at man ikke, den Gang det hele Foretagende blev projekteret, og det blev besluttet, at anlægge Fabrikken, kunde aane en saadan Situation som den, der her foreligger. Jeg skal ikke fremkomme med noget Forslag til Nedsættelse af et Udbalg, af hvilket man kunde faae de enkelte Bestemmelser, nøiere drøftede, thi jeg tror, som sagt, ikke det vil lede til noget Resultat; men jeg vil gjøre ærede Medlemmer opmærksomme paa, at denne Fabrikations Skjæbne er ved den Lov, som her foreligger, bestemt. Det ene Anlæg, som nu er strøbet saa vidt frem, maa naturligvis fuldføres og vil blive fuldført, men Forholdene, saaledes som de stille sig, ville forbyde en yderligere Udvikling af Industrien. — Jeg kan dog ikke tilbageholde en eneste Bemærkning endnu, og det er den: Man er meget tilbøjelig til at tro, at, dersom Bestatningen blev lettet, vilde Lettelsen ikke falde Producenterne af Naamaterialet tilgode, men den vilde derimod blive taget til Indtægt af Fabrikanten. Det er imidlertid i en stor Forsamling meget stærkt blevet fremhævet, at saaledes vilde det ikke gaa, og det er tillige aldeles indlysende, at Fabrikken maatte aldeles have tilfidsat sin egen Interesse, dersom den fulgte en anden Fremgangsmaade end den, som ved denne Leilighed blev antydet, nemlig at man vilde give den Lettelse, man fik i Bestatningen, som Opmuntringspræmie for Dyrkningen. Jeg veed jo meget vel, at det fra andre Sider er fremhævet, at det kan være et Spørgsmaal, om man gavner Agerbruget her i Landet ved at opmuntre Dyrkningen af Roer; men jeg tror, at man i saa Henseende aldeles afgjørende kan henvise til den Udvikling, denne Industri har haft i andre Lande; jeg mener, at der i saa Henseende ikke behøves at føres noget større eller bedre Bevis end den store Udvikling, Lybsskand, Frankrig og Belgien fremvise af den Slags Fabrikker.

Scholer: Det ærede Sde Kongevalgte Medlem (Fischer) udtalte, at han kunde være garvet med til en Lempelse i denne Bestatning, hvis der var fremkommet Forslag derom. Jeg beklager efter den Maade, jeg ser Sagen, at det ærede Medlem ikke for Alvor er bleven paa dette Standpunkt, og har arbejdet paa en Lettelse i denne Bestatning, thi jeg tror, man dræber denne Industri ganske ved strax at indføre den fulde Bestatning. Man ser jo af de fremlagte Oplysninger, at man ikke i noget som helst Land har begyndt med at beskaffe fuldt. Man har i mange Lande slet ikke beskattet Industrien i den første

Tid, saa er man gaaet til at beskaffe den høiere og høiere, og der er vel kun saa Steder endnu, hvor den er fuldt beskattet. — Spørgsmaalet, om denne Industri skulde gavne eller skade Agerbruget, skal jeg ganske lade staa her; det er der i Grunden slet Ingen, der kan have nogen virkelig Mening om. Roedyrkningen, eller rettere Rodfrugtdyrkningen, er jo allerede meget almindelig paa mangfoldige Steder, og jeg haaber, den har en stor Fremtid for sig. Rodfrugter dyrkes mange Steder i stort Omfang til Kreaturfodring, og det er et meget nyttigt Fremskridt i vort Landbrug, og Roedyrkning til Sukkerfabrikation kan der jo kun være Tale om, at de kunne beskaffe sig med, som bo ikke altfor lang Afstand fra Fabrikken — thi det vil ikke kunne lønne sig at transportere Roer mange Mile pr. Aar, dertil er Produktet for omfangsrigt, og de Landmænd, som bo i Nærheden af Fabrikken, ville naturligvis tage under Overveielse, hvad der er fordelagtigt, at dyrke Roer til Salg til Fabrikken eller at dyrke dem til Kreaturfodring, det er et Spørgsmaal, som de nok skulle vide at bedømme. Dengang dette Lovforslag blev indbragt, havde jeg den Mening om det, at det umuligt kunde gaa igjennem med denne Bestemmelse om fuld Bestatning, og jeg har virkelig med Forbauselse set, at det andet Thing saa villig er gaaet ind paa den fulde Bestatning. Jeg troede ganske bestemt, at det vilde Rigsdagen paa ingen Maade gaa ind paa, strax at tage Lyren ved Hornene, om jeg saa maa sige, og indføre fuld Bestatning; thi det er, som en Forsfatter har udtalt, som naar man vilde paalægge et Barn en fuldvoogen Mands Arbejde. Jeg anser denne Industri for meget gavnlig og vilde finde det meget ønskeligt, om den kunde trives her i Danmark — Sukker er jo et fortrinligt Næringsmiddel, og det er en Industri, som i mine Tanker kunde og vilde have en Fremtid for sig, naar man havde taget lidt Lempelig paa den fra først af; men paa denne Maade tvivler jeg om, at den nogensinde vil faae Fremgang. Dernæst er det ogsaa, som en æret Læder (B. Petersen) berørte, et Spørgsmaal, om Afgiften af det Roesukker, der fabrikeres her, staa lige med Afgiften af indført Sukker, og om Forholdet stiller sig lige for danske Fabrikker og udenlandske Fabrikker, hvor Fabrikationen er i fuld Gang i et meget vidt Udstrækning. I vort Naboland Sverig have jo saadanne Fabrikker bestaaet allerede et lang Tid, men de bestaa frit, eller, hvis der paabyder dem nogen Skat nu, er det i alt Fald langt fra den fulde Skat, og saa er Spørgsmaalet, om man ikke foruretter de Industridrivende hos os. Der er talt saa meget i denne Tid om Beskyttelse for visse Industrier. Det lader rigtignok til, at der er en Tendents hos Mange til at tage al Beskyttelse bort, men det tror jeg vilde være uheldigt saaledes at koele enhver Industri, hvad der navnlig